

Reggae, Φάπες και Συνείδηση (μέρος β')

Το τραγούδι των steel pulse *Ku Klux Klan* ξεκινάει με τον εξής στίχο: "Walking alone just kicking stones"... Μιλάει για κάτι, δηλαδή, το οποίο είναι αρκετό από μόνο του για να σε κάνει θύμα ρατσιστικής επίθεσης ή 'αστυνομικού ελέγχου' στο βιομηχανικό Μπέρμινγκχαμ στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Αν φυσικά είσαι νέος, μαύρος άντρας. Είσαι ύποπτος γιατί αν βολοδέρνεις στους δρόμους, δεν θα είναι για καλό. Βέβαια δεν έχεις να κάνεις και τίποτα άλλο αν σε μισεί η ρημάδα η κενωνία και το κράτος για λογαριασμό της. Μπορείς να μίσους και συ τον γείτονα, αλλά αυτός θα επιδιώξει να διαμεσολαβήσουν αυτοί που θα πούν πως έχεις συμπεριφορικά προβλήματα, είσαι ψυχωσικός ή διαταραγμένη προσωπικότητα. Μπορεί και πως φταίει η ξένη σου κουλτούρα, όχι επειδή είναι ξένη αλλά επειδή είναι δικιά σου και εσύ είσαι ξένος – μια απειλή, μετανάστης και αυτόματα υποτιμημένος. Η εγκληματοποίηση συμπλέκεται με την παθολογικοποίηση της περίπτωσης σου, την ψυχολογικοποίηση των αιτιών του μίσους σου προς την αγγελική λευκή κοινωνία-'αγκαλιά'. Και δεν είναι οτι είσαι ένας, μια μεμονωμένη περίπτωση. Είναι η κουλτούρα σου η 'τροπικάνικη', η καταγωγή σου 'από την αποικία', η οποία είναι και πηγή προσόδου και προστιθέμενη αξία, αλλά και πηγή δεινών. Είναι η απειλή που ενσαρκώνεις, καθώς για να βολτάρεις άσκοπα και να μην τρέχεις σα μανιακός στη δουλειά σου, κάτι πάει στραβά με σένα. Κάποια προδιάθεση, ίσως, προς την παραβατικότητα και τη διαταραχή σαν και αυτές που τόσο καλά περιέγραψε η (δυτική) εθνοψυχιατρική, πως δηλαδή, υπάρχει μια ισόμορφη σχέση μεταξύ του μέσου αφρικανού και του ψυχωσικού δυτικού... είναι που μάλλον θα κουβαλάς χάρτο καθώς μέχρι και εν ετει 2010, 30 χρόνια μετά, οι ψυχίατροι του αγγλικού κράτους αναρρωτιούνται μπως 'είναι και η αυξημένη χρήση κάνναβης' στην οποία οφείλεται η αυξημένη συχνότητα ψύχωσης στον αфро-καραϊβικό μεταναστευτικό πλυθισμό;

Η ράστα ιδεολογία είναι δομημένη στη βάση της άρνησης της παραπάνω, ας πούμε, δυσκολίας. Είναι μια τελεολογία βασισμένη στην ανατροπή της κυριαρχίας και της καταπίεσης και στην επιδίωξη της απελευθέρωσης. Σχηματικά αυτό που οι ράστα λέγανε 'Babylon', είναι αυτό που σήμερα στην Ελλάδα αποκαλούμε 'βόθρο'. Εκεί όπου σήμερα ακούγεται (σε στιγμές σπάνιας αναλαμπής) 'η Ελλάδα να πεθάνει να ζήσουμε εμείς', οι ράστα υποστήριζαν πως η 'βαβυλώνα πρέπει να πέσει'. Στη χρήση της Βαβυλώνας ως μεταφοράς για την περιγραφή του τόπου και του χρόνου της ρατσιστικής βίας και της καταστατικής ανισότητας, οι ράστα βάζουν τον εαυτό τους, φαντάζονται, ας πουμε, την θέση του εβραίου, ως του κατεξοχήν απαχθέντα και εξόριστου, από τις βιβλικές αφηγήσεις μέχρι και τη σημερινή ιστορία. Η καταγγελία της Βαβυλώνας είναι γενική, δείχνει σε πρώτη φάση οτι υπάρχει καταπίεση, κατονομάζει την κυριαρχία, ενδυναμώνοντας αυτούς που δέχονται τις «ευεργετικές» της συνέπειες. Η λευκή κυριαρχία αναπαράγεται μέσω της μονόπλευρης επέκτασης του τεχνικού ορθολογισμού και της υλιστικής, οικονομίστικης λογικής και φυσικά της ωμής βίας.

Η επέκταση αυτής της λογικής είναι ξεκάθαρη στους μετασχηματισμούς του μουσικού στερεώματος στη βρετανία των '70ς. Όλοι μοιάζουν να επωφελούνται από αυτή την περιέργη μουσική με το ανάποδο μπιτ, το βάθος και τους πειραματισμούς με τα πηνία που παράγουν φρέσκους και απόκοσμους ήχους. Πάρτε για παράδειγμα, το 'ιερό τέρας' Ερικ Κλάπτον,

Notting Hill

συνυπεύθυνος για την κοινωνικοποίηση της νέγρικης μπλουζ φόρμας σε λευκά ακροατήρια. Του άρεσε και ο Bob Marley. Θα έχετε πιθανόν ακούσει τη δισκογραφία του *I shot the sheriff*. Αφού έδρεψε τους καρπούς της δισκογραφίας, εισπράττοντας πολλαπλά χειροκροτήματα, έσπευσε να δηλώσει πως η αγγλία «δεν χωράει άλλους ξένους», πως η βρετανία κινδυνεύει να γίνει «μαύρη αποικία», βροντοφώναξε συνθήματα του NF (Εθνικό Μέτωπο), για να δηλώσει αργότερα πως αστειευόταν, πως δεν είχε ιδέα από πολιτική όταν ξέρναγε μίσος επι σκηνής. Και πολλοί άλλοι γοητεύτηκαν από αυτόν το λόγο. Ενδεικτικά: Joy Division, Siouxsie Sioux, Sid Vicious από sex pistols, David Bowie κτλ. Κοινώς, ενσωματώνουμε ότι μας αρέσει και μετά... τράβα από 'κεί που 'ρθες, blud. Ο μάυρος όχι μόνο οφείλει να μείνει σκλάβος για να γράφει δυνατή, βιωματική μουσική για να ακούμε εμείς οι πρωτοκοσμικ@ και να συγκινούμαστε, αλλά και να μείνει σε απόσταση ασφαλείας, δηλαδή, έναν ωκεανό αποστάση.

Ανάχωμα σε αυτή τη μουσικό-κοινωνική δυναμική υφαρπαγής πολιτισμικού προϊόντος και διάδοσης του ρατσιστικού μίσους, αποτέλεσε το Rock Against Racism, μια μουσική διοργάνωση με συνδιοργανωτή την Anti-nazi League. Καλούσε τ@ νέ@ να αντισταθούν στις συντηρητικές μαλακίες, να χορέψουν μαζί, και να μην αφήσουν καμία ρατσιστική επίθεση να πέσει κάτω. Στην πρώτη συναυλία του Rock Against Racism έπαιξαν μεταξύ άλλων και οι steel pulse, οι clash και οι Stiff Little Fingers. Ούτε λίγο, ούτε πολύ, στις 30 απριλίου του 1978, 100 χιλιάδες άτομα έκαναν πορεία από την πλατεία Τραφάλγκαρ μέχρι το πάρκο Victoria στο Hackney όπου έγινε η συναυλία. Πρίν τη συναυλία, όπως θα περίμενε κανείς, η ένταση κορυφώθηκε. Δυο δέματα-βόμβες στάλθηκαν στα γραφεία του Κομμουνιστικού κόμματος και της συνδικαλιστικής Nupre από τη νεοναζιστική Column 88, και ένας νεαρός, ο Kenneth Singh, ασιατικής καταγωγής, βρέθηκε δολοφονημένος με 8 μαχαιρίες στο δεκάχρονο κεφάλι του, λίγα μέτρα από το σπίτι του. Οι δολοφόνοι δεν βρέθηκαν ποτέ (όπως και τόσοι άλλοι φασίστες στη βρετανία που καταγεγραμμένα έδειραν μέχρι θανάτου 31 μαύρους και ασιάτες μεταξύ 1976 και 1981). Μέσα στο 1978, η διοργάνωση του Rock Against Racism, έγραψε στο ενεργητικό της, 300 (!) τοπικές συναυλίες και 5 μεγάλα καρναβάλια. Μπορεί να καταχωρηθεί ως ένας από τους λόγους για τους οποίους δεν στάθηκε δυνατό (τι κρίμα...) να μπει στη βουλή το National Front. Η τελευταία συναυλία της διοργάνωσης έγινε στο Leeds το 1981, με μπροστάρηδες τους Specials, εκ των οποίων, ο Neville Staple έλεγε πως το κοινό «μοιάζει με διασταύρωση... μέχρις ότου φτάνει το μάτι σου, είναι μαύρο και άσηρο».

Φυσικά το Rock Against Racism ήταν μια μόνο έκφραση μιας κατά τα άλλα ποικιλότροπης αντίστασης, ίσως και η λιγότερο αιχμηρή, γεγονός που ίσως εξηγεί την εξαιρετικά μεγάλη του απήχηση. Η Anti-Nazi League σχετιζόταν με το Socialist Workers Party (SWP), και όπως ξέρανε οι πλέον μαχητικοί μαύροι ποιητές και ράστα δεν υπήρχε ενδεχόμενο το SWP να μεσολαβήσει αποτελεσματικά προκειμένου να αλλάξει τη ζωή των απόκληρων μεταναστών από την Καραϊβική. Το είπε και ο Linton Kwesi Johnson «SWP won't set me free». Αυτό που ο ίδιος πρόταξε, μεταξύ άλλων, ως ελάχιστη απάντηση στον λευκό τρόπο ήταν: «We gonna smash their brains in, cause they ain't got no funk in 'em» (θα τους σπάσουμε τα κεφάλια, γιατί δεν έχουν τίποτα μέσα), απαγγέλει στο γνώριμο *Fit dem Back*, αντηχώντας την ουμανιστική αξία της αντι-βίας όπως την περιέγραψε ο Φράντς Φανόν.

Brixton

(Στο επόμενο... λόγος για τον αφοφουτουρισμό, μια εκδοχή αυτής της αντίστασης, όπου οι εικόνες που επιστρατεύονται για την κατάδειξη της κυριαρχίας, του ρατσισμού και της δυνατότητας απελευθέρωσης δεν έρχονται από το παρελθόν, αλλά από το μέλλον.)